duiding

Jaaroverzicht 2010 - deel1/2

duiding

20 DECEMBER 2010 – LAATST BIJGEWERKT OM 4 APRIL 2020 15:53

Landbouwers zijn het gewend dat goede en slechte tijden elkaar afwisselen. Maar de structurele crisis die ook in 2010 in de varkenssector aanhield, deed varkenshouders wanhopen. Een ander pijnpunt dat boerend Vlaanderen bezighield, was de ruimtelijke afbakening. Omdat menig buurtprotest bewees dat in agrarisch gebied een landbouwbedrijf uitbaten geen vanzelfsprekendheid is, verlangt elke Vlaamse boer naar rechtszekerheid. Moed konden landbouwers vooral putten uit de pluim van het Voedselagentschap voor hun bijdrage aan veilig voedsel.

Het Algemeen Boerensyndicaat toonde zich in zijn vooruitblik op 2010 een visionair door de nood aan structurele wijzigingen in de varkenssector te voorspellen. “De sector moet op een andere manier benaderd worden indien we straks nog zelfstandige, familiale bedrijven willen overhouden”, klonk het begin januari. Een maand lang kon de organisatie het aanzien, maar toen blokkeerden ze samen met de varkenshouders van VEVA het slachthuis Westvlees.

Tegen het einde van het jaar was er structureel niets veranderd in de varkenssector en werd de noodkreet herhaald op de betoging van de varkensboerinnen. Zij hoopten dat het gepalaver tussen heren die reflecteren over de toekomst van de varkenssector concrete resultaten zou opleveren. Anders lopen er binnenkort nog meer biggetjes rond in het stadscentrum van Antwerpen met halsbanden die de boodschap dragen: “Ik heb geen toekomst, idem mijn baasje”. Minister-president Kris Peeters toonde zich gelukkig niet alleen strijdvaardig op Europees niveau. Hij sprong ook in de bres voor de Vlaamse varkensboeren door de crisismaatregelen te verlengen.

Ook de biggetjes die onderdak vinden bij de in crisis verkerende varkenshouders, beleefden 2010 met dichtgeknepen billen. Mannelijke varkens durfden namelijk geen wind meer laten uit angst op berengeur betrapt te worden. Er werd immers nog geen consensus gevonden over een alternatief voor het onverdoofd chirurgisch castreren van biggen. Nochtans begon het jaar goed met een enquête waaruit bleek dat Vlaamse consumenten positief staan tegenover vaccinatie tegen berengeur.

Een varkensbedrijf uit Geel besloot het er op eigen houtje op te wagen, wat navolging kreeg van supermarktketen Colruyt. Dat de keten deze beslissing nam zonder enig

overleg met de landbouworganisaties, viel niet in goede aarde. “Een reclamestunt”, werd gezegd. Al waren varkenshouders oorspronkelijk wel te vinden voor een castratiestop. Maar nadat vanuit Duitsland het bericht kwam dat het vleesconcern VION geen gevaccineerde varkens accepteert, wist niemand nog van welk hout peilen maken.
Meer nog dan het varken, hield de vos de actualiteit in zijn greep. Jagers drongen aan op een versoepeling van het Jachtvoorwaardenbesluit om de overpopulatie weg te nemen, maar stootten daarbij op het verzet van natuurverenigingen. ‘Als de vos de passie preekt, boer, let op je ganzen’ was geen spek naar de bek van de landbouworganisaties. Zij waren vooral op hun hoede voor gevaar vanuit de lucht (als duiven het graan niet wegpikten, dan trappelden ganzen het wel plat) en vanuit de administratie (vier op de tien wildschadedossiers werden onontvankelijk verklaard).
In het Verenigd Koninkrijk waren het gekloonde dieren die de media bespeelden. Het land stond in rep en roer na berichten dat melk en vlees van nakomelingen van een kloon in de voedselketen terecht waren gekomen. Het Europees Parlement riep nog eens op om gekloond voedsel te weren uit de winkelrekken. Ook GAIA vond dat welzijnsproblemen bij gekloonde dieren een voldoende reden zijn om klonen te verbieden, ook al zou het voedsel veilig zijn. De Europese Commissie besloot uiteindelijk tot een moratorium van vijf jaar op het klonen van dieren voor consumptiedoeleinden.
Een West-Vlaamse champignonkweker kreeg de goegemeente over zich heen omdat hij zijn medewerkers aan de deur zette voor goedkopere Poolse seizoenarbeiders. Aan de andere kant van het land stonden Limburgse fruittelers te roepen om Vlamingen die fruit willen plukken. De huisvesting van vreemde seizoensarbeiders wordt steeds duurder, maar Vlamingen blijken moeilijk te motiveren om de oogst uit de boomgaarden te halen. Na een grootscheepse campagne, ‘jobdatings’ van de VDAB en Forem incluis, besloten 300 Waalse plukkers en enkele Vlaamse gepensioneerden en jobstudenten om de meer dan 10.000 Oost-Europese plukkers een handje toe te steken.
Boerenbond vreesde in 2010 vooral de afbakening van de natuurlijke en agrarische structuur. “Landbouwgebied mag niet vogelvrij verklaard worden, noch herleid worden tot restgebied”, waarschuwde voorzitter Piet Vanthemsche. Minister Philippe Muyters beloofde dat de afbakening van herbevestigd agrarisch gebied ‘onverwijld’ zou worden voortgezet, al liep dat volgens Groene Kring toch niet zo’n vaart.
Ondanks het ballonnetje dat minister Muyters opliet over een aanpassing van het vergunningenbeleid voor bedrijven, is er in 2010 voor landbouwbedrijven weinig

veranderd. Waar een organisatie als FREE pleit voor decentrale energievoorziening op het platteland, hoeft het voor de doorsnee burger toch niet zo decentraal als een biogas- of mestverwerkingsinstallatie in zijn of haar achtertuin.
Buurtprotest is ook gemeengoed geworden bij de bouw of uitbreiding van varkens- en pluimveestallen. De grote dierenaantallen in vergelijking met een koeienstal, doen de omwonenden vaak “NIMBY” schreeuwen. Voor wie niet thuis is in de vocabulaire van buurtcomités, dat betekent: “Nie in mijnen hof!”. Een boerderij is nochtans de droomwoning voor de modale Vlaming, maar als adept van de rust op het platteland woont hij er schijnbaar liever in dan naast. Landbouwers zullen het geweten hebben in 2010.
Boerenbond en ABS wisten mekaar in 2010 herhaaldelijk te vinden in het Agrofront, al zorgde het Meritus lastenboek voor vleesvee nog voor verdeeldheid in de rangen bij het begin van het jaar. Eens de plooien glad gestreken, werd met vereende krachten een financiële bonus voor Meritus-runderen uit de brand gesleept bij Delhaize.
Ondanks die opsteker wisselde het Belgisch wit-blauw vleesveeras goede met kwade dagen af in 2010. Een bekende Vlaamse zanger achterna, vertrok het vleesrund naar China om daar - “gewèldig” - ingekruist te worden in de lokale veestapel. Chef-kok Peter De Clerq trachtte als ambassadeur van het Belgisch wit-blauw iedereen te enthousiasmeren voor de malse en magere biefstuk, maar kon niet voorkomen dat vegetarismebepleiters het ras het resultaat noemden van een genetisch defect.
Vijftien jaar na de moord op veearts-keurder Karel Van Noppen, kwam Alex Vercauteren vrij, de opdrachtgever voor de moord, en waarschuwden Flor Van Noppen en Kamerlid Bart Tommelein dat de hormonenmaffia terug aan slagkracht wint. Verdachte ‘kruidenmengsels’ uit Spanje die in West-Vlaanderen verkocht werden aan rundveehouders, de zaakvoerders van vier veevoederfabrieken die in Ieper terecht stonden wegens hormonenhandel en de boerin die voor de derde keer wegens hormonengebruik voor de rechter kwam , toonden inderdaad aan dat er nog altijd hardleerse mensen in de sector zitten.
Die enkele rotte appels kunnen volgens Boerenbondvoorzitter Piet Vanthemsche de intimiderende wijze waarop landbouwbedrijven gecontroleerd worden, niet goedpraten. Na enkele schrijnende getuigenissen, vroeg hij het Voedselagentschap, het parket en de federale politie om op een meer menselijke manier op te treden. Het Voedselagentschap beloofde daar bij de politie op aan te dringen en prees meteen de landbouwsector voor zijn voortrekkersrol inzake autocontrole. Niet de landbouwers, maar horeca en distributie blijken immers de zwakke schakels in de kwaliteit van onze

voeding. Al is dat relatief, want Belgische voedingsmiddelen behoren tot de veiligste ter wereld.
Wanneer het toch misloopt, dan wacht de schuldigen van een voedselveiligheidscrisis een gepaste straf. Vetsmelters Jan en Lucien Verkest kregen, elf jaar na het uitbreken van de dioxinecrisis, een zwaardere straf opgelegd door het hof van beroep. De ex-zaakvoerders van het afvalverwerkend bedrijf Bioland werden in 2010 veroordeeld in een dossier dat volgens de openbaar aanklager “groter is dan de dioxinecrisis”. Door de besmetting van veevoeder met het groeihormoon MPA werden in juli 2002 in bijna heel Europa tientallen varkensbedrijven geblokkeerd.
De EU maakt van een hoge voedselveiligheidsstandaard zijn handelsmerk, wat gewaardeerd wordt in binnen- en buitenland. Een Eurobarometerenquête toonde immers aan dat EU-burgers op het vlak van voedselveiligheid vooral bekommerd zijn om chemicaliën en pesticiden in hun voeding. Een bekommernis die ongetwijfeld gedeeld wordt door de Chinezen nadat daar om de haverklap een nieuwe partij met melamine besmette melk opdook. Zes dode en 300.000 zieke kinderen ten spijt, slaagt China er schijnbaar niet in om net als de EU zorgvuldig en waakzaam om te gaan met de voedselvoorziening van de bevolking.
De toegenomen aandacht voor gezond en veilig voedsel, voor producten uit eigen streek en ‘van bij de boer’, creëerde in 2010 extra kansen voor de biosector. Bioboeren mogen nog hun bedenkingen hebben gehad bij het nieuwe Europees logo, zij herpakten zich gauw. Gesteund door een internationaal rapport pleiten zij voor een multifunctionele, duurzame, kleinschalige en agro-ecologische landbouw als antwoord op de honger in de wereld en de stijgende voedselvraag.
Het bioareaal in Vlaanderen steeg en bioproducten worden een grote toekomst toegedicht. Ook het aantal bioboeren neemt toe, zo werd verkondigd op een zomerse biobraderij in Leuven. ‘Bio zoekt Boer’-verantwoordelijke Sofie Hoste keek gemiddeld elke werkdag één boer diep in de ogen om hem ervan te overtuigen biologisch te gaan telen. Ondanks de goede groeicijfers, erkende Bioforum dat bio nog een zeer kleine markt is en het evenwicht tussen vraag en aanbod moeilijk is. Om de afzet te ondersteunen, werd daarom het initiatief ‘Bio zoekt Keten’ gelanceerd.
Met argwaan keek de biolandbouw samen met ngo’s naar ggo’s. Vooral Greenpeace roerde zich in het verhitte debat. Ook Wervel, Oxfam, Vredeseilanden, Friends of the Earth en andere luizen in de pels van de agro-industrie deden in 2010 van zich spreken. Het Vlaams onderzoeksinstituut VIB nam de verdediging van de biotechnologie op zich, waar Phytofar in de bres sprong voor gewasbeschermingsmiddelen. Meer nog dan de pogingen van Wervel, Velt of de bijensector om pesticiden op de korrel te nemen,

bracht radio 1 de fyto-industrie in verlegenheid door met een klein staaltje onderzoeksjournalistiek aan te tonen dat verkopers in Vlaanderen pesticiden durven adviseren voor oneigenlijk gebruik.
Veevoeders werden in 2010 meer maatschappelijk verantwoord dankzij het protocol dat mengvoederfederatie BEMEFA ondertekende. Al zullen Wervel, Velt, Vredeseilanden en Greenpeace het daar niet mee eens zijn aangezien “genetisch gemanipuleerde soja die aanzet tot het gebruik van Roundup bij voorbaat niet verantwoord kan zijn”. Ondanks sterk stijgende grondstofprijzen die - tot ongenoegen van de veehouders - verrekend moesten worden in de voeders, kende 2010 ook een aantal lichtpunten. Met Patrick Vanden Avenne werd immers een landgenoot voorzitter van de Europese mengvoederfederatie en zijn nieuwe veevoederfabriek in Floreffe gold als “een teken van geloof in de sector”.
De Vlaamse boer is almaar meer begaan met zijn sociale en ecologische leefomgeving. Of zoals wetenschappers het zo wijs kunnen verwoorden: “De multidisciplinaire landbouwer van de toekomst zal kennis en innovatie combineren en alle randvoorwaarden naleven zoals daar zijn regelgeving, administratie, beperkte grond en milieudruk”. In 2010 waren bijna 500 zorgboeren actief om ervoor te zorgen dat andersvaliden en probleemjongeren een zinvolle dagbesteding krijgen. Bedrijven die aangesloten zijn bij Plattelandsklassen ontvangen steeds meer schoolkinderen die leren waar hun eten vandaan komt.
Landbouwers voelden ook in 2010 de drang om te vernieuwen. Het grote aantal kandidaten voor de Innovatiecampagne bewees die toekomstgerichtheid van de Vlaamse land- en tuinbouw. Al is het goed dat een vzw als Boeren op een Kruispunt op tijd en stond aanmaant om niet té veel hooi op de vork te nemen, kwestie van de pedalen niet te verliezen en tijd te nemen voor zichzelf en het gezin.
Stilstaan deed de landbouwsector eveneens bij het onverwachts overlijden van Lut De Bruyne, gewezen hoofdredactrice van Boer&Tuinder en sinds 2009 afdelingshoofd marketing en communicatie bij de REO Veiling in Roeselare. Ook Roger Cornelissen, ere-voorzitter van VILT en gewezen voorzitter van Fedagrim, verliet ons na een slepende ziekte.
Wat er in 2010 nog gebeurde, lees je in het tweede deel van ons jaaroverzicht dat verschijnt op maandag 3 januari 2011. De VILT-redactie wenst u alvast gezellige kerstdagen en een gezond en gelukkig 2011.

VILT vzw

Bd Simon Bolivar 17
1000 Bruxelles

Contact

M • info@vilt.be

Volg ons op:

screenreader.visit us on our facebook page: https://www.facebook.com/vilt.nieuws/
screenreader.visit us on our linkedin page: https://www.linkedin.com/company/vilt-vzw/
screenreader.visit us on our instagram page: https://www.instagram.com/vilt.nieuws
screenreader.visit us on our x page: https://x.com/vilt_nieuws
screenreader.visit us on our bluesky page: https://bsky.app/profile/viltnieuws.bsky.social

---

© 2026 VILT vzw, all rights reserved |
Privacy policy
Copyright
Cookie Policy
Cookie instellingen aanpassen

Crafted by Brigada